

Väsby skolas likabehandlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleklass, Grundskola, Skolbarnsomsorg

Läsår: 2014/2015

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, Grundskola, Skolbarnsomsorg

Ansvariga för planen

Det är rektors ansvar att tillsammans med trygghetsteamet årligen upprätta och utvärdera en plan mot kränkningar, diskriminering och trakasserier, en Likabehandlingsplan, i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.

Vår vision

På Väsby skola får jag vara den jag är och du vara den du är.

Planen gäller från

2014-10-01

Planen gäller till

2015-10-01

Läsår

2014/2015

Elevernas delaktighet

Eleverna är delaktiga i arbetet med att ta fram och utvärdera denna plan genom diskussioner i klassråd och elevråd. Eleverna är även delaktiga i att kartlägga trygga och otrygga platser på skolan genom att bland annat svara på trivselenkät.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare får information på möte för vårdnadshavare kring hur vi arbetar med likabehandling och mot diskriminering och kränkande behandling. Vid Skolråd lyfts och förankras planen.

Personalens delaktighet

I trygghetsteamet finns personal representerad från hela skolan. Personal är delaktiga i arbetet med att ta fram och utvärdera denna plan genom diskussioner i arbetslag och på APT.

Förankring av planen

Planen finns på skolans hemsida samt på skolans digitala plattform Skolportalen och är på så sätt tillgänglig för alla. Den presenteras för vårdnadshavare på möte för vårdnadshavare samt Skolråd. Planen förankras hos personalen på APT och i samverkan. Genom klassråd och elevråd förankras planen hos eleverna. All pedagogisk personal är ansvarig för att löpande diskussioner förs i elevgrupperna kring likabehandlingsarbete och mot diskriminering och kränkande behandling.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Väsby skola är inför läsåret 2014/15 en helt ny organisation. Två skolor (Hasselskolan F-3, Väsby skola 4-9) har slagits samman och är nu en F-9 skola under namnet Väsby skola. Någon utvärdering av de två skolornas separata likabehandlingsplaner har ej genomförts då de skulle ske under november månad 2014. Däremot kommer de att till viss del utgöra underlag för den helt nya planen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

För kommande utvärdering är följande grupper delaktiga: arbetslag, APT, klassråd, elevråd, trygghetsteam, EHT, ledningsgrupp samt skolrådet.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Årets plan ska utvärderas senast

2015-10-01

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Årets plan ska utvärderas genom skolans alla verksamheter. Planen ska utvärderas i ledningsgrupp, arbetslag och APT. Elevernas utvärdering sker i klassråd, elevråd samt via trivselenkät. Vårdandshavare ges möjlighet, via representanter i skolrådet, att komma med synpunkter och erfarenheter.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor tillsammans med trygghetsteamet.

Främjande insatser

Namn

Förklara och konkretisera skolans värdegrund och uppdrag för eleverna

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna till Läroplanens normer och värden samt skolans ordningsregler.

Vi följer upp detta genom att dels fråga i enkät samt att pedagogerna utvärderar i arbetslag och ämneslag.

Insats

Pedagogerna berör dessa frågor kontinuerligt i undervisningen samt på mentorstiden.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn

Fördelning av talutrymme och lyssna på den som talar

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla ska ges lika stor möjlighet till talutrymme och lyssna på den som talar.

Vi följer upp detta genom att dels fråga i enkät samt att pedagogerna utvärderar i arbetslag och ämneslag.

Insats

Pedagogerna arbetar aktivt med att fördela ordet mellan alla elever.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

arbetet pågår under hela året

Namn

Motverka traditionella könsmonster

Områden som berörs av insatsen

Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Eleverna ska ges utrymme att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Vi följer upp genom fråga i enkät.

Insats

Anordna olika typer av aktiviteter i undervisningen och på fritids samt uppmuntra alla elever att testa dessa.

Ansvarig

Pedagoger

Datum när det ska vara klart

arbetet pågår under hela året.

Namn

Trygghetsarbete

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna sig trygga i skolan.

Vi följer upp detta genom fråga i enkät.

Insats

Pedagogisk lunch, målvakter, rastvakt, utespelare, fritidsledare i blå hallen, trygghetsteamet, EHT, eftermiddagsaktiviteter på skolbarnsomsorgen, tema, profildagar, arbetslagsdagar.

Ansvarig

Alla pedagoger, skolledning, trygghetsteam, EHT

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn

FN-dag

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Eleverna ska få grundläggande kunskaper om mänskliga rättigheter och barnens rättigheter.

Följs upp genom utvärdering av FN-dagen med elever och pedagoger.

Insats

Alla elever på skolan arbetar på olika sätt utifrån kunskapsmål, det centrala innehållet i kursplanerna och mognad kring FN:s arbete, mänskliga rättigheter och barnkonventionen.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året men speciellt på FN dagen den 24 oktober.

Namn

Undervisning kring religion och etnicitet

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Eleverna ska få en fördjupad förståelse för olika kulturer och trosuppfattning utifrån sin mognadsgrad.

Utvärdering av resultatet sker av elever och undervisande lärare.

Insats

I framförallt svenska, svenska som andraspråk och SO- ämnena läser och diskuterar eleverna frågor kring etnicitet, religion och trosuppfattning. Eleverna åker även på studiebesök.

Ansvarig

Undervisande pedagoger

Datum när det ska vara klart

arbetet pågår under hela året.

Namn

Undervisning kring HBTQ

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Eleverna ska få en fördjupad förståelse för HBTQ-frågor utifrån sin mognadsgrad.

Utvärdering av resultatet sker av elever och undervisande lärare.

Insats

I framförallt NO och SO- ämnena läser och diskuterar eleverna kring HBTQ-frågor.

Ansvarig

Undervisande pedagoger

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn

Kulturkväll

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Eleverna ska få en fördjupad förståelse för olika kulturer och trosuppfattningar.

Utvärdering sker av elever, undervisande lärare och fritidspersonal.

Insats

Elever i åk 4 och 5 har en kulturkväll där eleverna, elevernas familjer och pedagoger på skolan bjuds in. Varje familj tar med sig traditionell mat och eleverna uppträder med sång och dans från sina olika kulturer.

Ansvarig

Fritidspedagoger åk 4-5

Datum när det ska vara klart

vårterminen 2015

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Eleverna kommer att genomföra en trivselenkät och trygghetsvandring.

En kommungemensam undersökning, Pilen-enkät, kommer att genomföras med vårdnadshavare och elever under vårterminen.

Observationer

Samtal med elever enskilt, i klassråd och i elevråd

Samtal med vårdnadshavare enskilt, möten för vårdnadshavare och skolråd.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna har i sina två tidigare olika skolor varit delaktiga genom enkäter, samtal, trygghetsvandring, klassråd och elevråd.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen har varit delaktiga i sina två tidigare skolor genom samtal, APT, arbetslagsmöten och kategorimöten.

Resultat och analys

De har framkommit genom kartläggningarna att eleverna känner sig otrygga vid skolans fotbollsplaner samt i västra husets "blå hall". Eleverna känner även sig otrygga i omklädningsrummen i idrottshallen. Eleverna har även tagit upp att de tycker att det är mörkt på vissa delar av skolgården. Då vi nu är en ny skolenhet kan vi öka personaltätheten bland eleverna på deras raster. Idrottslärarna har fått ett ökat ansvar att rastvakta vid omklädningsrummen.

Eftersom vi är en ny skolenhet är det viktigt för oss att under läsåret kontinuerligt utvärdera de insatser vi gör för att se till att de får önskat resultat. Vi kommer särskilt att titta på de områden som finns med från de två olika skolornas planer.

Förebyggande åtgärder

Namn

Ökad trivsel och trygghet för elever

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Eleverna ska känna sig trygga i skolan och på skolgården.

Utvärderas genom enkät och samtal med elever.

Åtgärd

Personal ska finnas i norra husets korridorer mellan raster och lektioner. En fritidsledare finns i västra husets "blå hall" för att skapa ett lugn och även aktiviteter som ex schack med eleverna.

Aktiva rastvärdar med gula västar som cirkulerar på skolgården och initierar aktiviteter.

Motivera åtgärd

Eleverna har i enkät och i samtal uppgett att de inte känt sig trygga i västra skolans "blå hall" samt vid fotbollsplanen.

Ansvarig

Rastvärdar, fritidsledare och fritidspedagoger

Datum när det ska vara klart

Pågående under hela året

Namn

Trevligt språkbruk

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla på skolan har ett trevligt sätt att prata med varandra både vad gäller tonfall/ kroppsspråk och språkbruk.

Resultatet följs upp genom enkät.

Åtgärd

All personal föregår med gott exempel vad gäller tonfall/ kroppsspråk och språkbruk.

Arbeta aktivt med skolans ordningsregler.

Motivera åtgärd

Vid utvärderingar har det framkommit att eleverna inte alltid använder ett trevligt språkbruk mot varandra.

Ansvarig

All personal på skolan

Datum när det ska vara klart

Pågående under hela året

Namn

Profildagar och klassamverkan

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna en "vi-känsla" och ha ett stort kontaktnät och därigenom känna sig trygga.

Utvärderas genom enkät och samtal med elever.

Åtgärd

Skolan genomför olika aktiviteter såsom profildagar, temadagar och samarbete inom årskurserna.

Motivera åtgärd

Alla elever ska få möjlighet till större kontaktytor för att fler ska lära känna varandra och därmed också bidra till ökad trygghet.

Ansvarig

Pedagoger på skolan och ledningsgrupp

Datum när det ska vara klart

Pågående under läsåret

Rutiner för akuta situationer

Policy

Väsby skola arbetar för att vara en trygg och trivsamt verksamhet som står för tydliga normer och värderingar. Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling. Alla ska kunna känna sig trygga samt bemötas och behandlas med respekt. Alla har ansvar för varandras arbetsmiljö. Alla vuxna har en viktig roll som förebilder och samarbetet ska präglas av de demokratiska värdena.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Alla lärare på skolan är fördelade i rastvaktschema. Det finns vuxna där eleverna uppehåller sig på raster. I skolans utrymmen för de äldre eleverna finns även speciellt avsedd personal med uppgift att verka förebyggande. Alla vuxna har ansvar att agera/reagera vid minsta tecken på trakasserier eller kränkande behandling.

Arbetslagen har en punkt på sin dagordning som tar upp elevers situation.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever och vårdnadshavare som misstänker eller får vetskap om kränkningar kan kontakta klasslärare/mentor eller annan vuxen på skolan. Det går också att ta direkt kontakt med skolledningen eller med någon i trygghetsteamet. Alla vuxna på skolan som får kännedom om kränkande behandling skall meddela skolledningen/rektorn.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Enligt skollagen (SFS 2010:800) är lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling skyldiga att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

Trygghetsteamet använder följande modell

1. Samla information. Vi tar reda på så mycket som möjligt om vad som har hänt, vilka som är inblandade och vem som gjort vad. Vi gör en bedömning om det är mobbing eller något annat. Vi samtalar med den utsatte för att få en tydlig av vad som hänt. Vi erbjuder stöd till den utsatte.
2. Samtal med eleven som utsätter. Två medlemmar från trygghetsteamet leder samtalet och ger tydliga exempel på den kränkande behandling eleven utfört. Vi berättar att vi ser allvarligt på händelsen och kräver att eleven omedelbart upphör med detta. Vi undersöker om eleven behöver stöd med att ändra sitt beteende. Vi berättar att vi ses om cirka en vecka för uppföljning. Allt dokumenteras.
3. Vi kontaktar vårdnadshavarna till de inblandade. Det sker i direkt anslutning till samtalen.
4. Vi har uppföljningsmöte med den utsatte för att höra oss för om mobbingen upphört. Vi samtalar med den som kränkt för att höra om den klarat det vi kommit överens om. Vi kontaktar även vårdnadshavare.

5. Vid avslutat fall informeras rektor. Om kränkningarna inte upphör lämnas ärendet vidare till skolledning/ rektor som överväger vidare åtgärder.

I varje enskilt fall bör det också bedömas om en anmälan ska göras till andra myndigheter såsom de sociala myndigheterna eller polisen.

Alla ärenden behandlas skyndsamt och med respekt för de inblandade. Allt dokumenteras.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Den som får kännedom om eller misstänker att elev/er kränks av personal ska snarast informera skolledningen/rektor. Biträdande rektor/rektor utreder och vidtar nödvändiga åtgärder samt ansvarar för dokumentation.

Vårdnadshavare informeras omgående och deltar i samtal med de inblandade. Biträdande rektor/rektor har kontinuerlig uppföljning med berörda tills dess att ärendet kan avslutas.

I varje enskilt fall bör det också bedömas om en anmälan ska göras till andra myndigheter såsom polisen.

Rutiner för uppföljning

Trygghetsteamet ansvarar för uppföljningssamtal med berörda elever och vid behov vårdnadshavare. Om uppföljningen avser personal är det biträdande rektor/ rektor som ansvarar för uppföljning med de inblandade. Uppföljning bör som regel ske en vecka efter samtal och vid behov vid ytterligare tillfällen.

Rutiner för dokumentation

Rektor ansvarar för att det finns tydliga rutiner kring dokumentation. Väsby skola har ett antal färdiga mallar för personal att använda när kränkningar, trakasserier eller annat otillåtet har inträffat. De finns att tillgå i skolans digitala Skolportal. All dokumentation delges rektor. Biträdande rektor/ rektor ansvarar för dokumentation när personal är inblandad.

Ansvarsförhållande

Alla vuxna har ansvar att agera/reagera vid minsta tecken på trakasserier eller kränkande behandling.

All personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling skyldiga att anmäla detta till rektorn.

Trygghetsteamet ansvarar och utreder och vidtar åtgärder när elever är inblandade, biträdande rektor/ rektor när personal är inblandad.

Rektor har övergripande ansvar.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Myndigheten för delaktighets beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]